

ΤΑ ΜΑΤΙΑ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ

ΤΙΣ ΜΕΡΕΣ ΜΕ ΤΗΝ ΣΥΝΝΕΦΙΑ ΚΟΙΤΑ ΒΑΘΙΑ ΣΤΑ ΜΑΤΙΑ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ

ΦΥΛΛΟ 8 ΑΠΡΙΛΙΟΣ-ΜΑΪΟΣ 2019

Ο ΚΟΣΜΟΣ ΜΑΣ ΕΛΕΓΕ ΤΡΕΛΟΥΣ. Ημείς, αν δεν είμεθα τρελοί, δεν εκάναμεν την Επανάστασιν, διατί ηθέλαμεν συλλογιστεί πρώτον διά πολεμοφόδια, καβαλαρία μας, πυροβολικό μας, πυριτοθήκες μας, τα μαγαζιά μας, ηθέλαμεν λογαριάσει την δύναμιν την εδική μας, την τούρκικη δύναμιν. Τώρα όπου ενικήσαμεν, όπου ετελειώσαμε με καλά τον πόλεμόν μας, μακαριζόμεθα, επαινόμεθα. Αν δεν ευτυχούσαμεν, ηθέλαμε τρώγει κατάρες, αναθέματα...

Η αρχηγία ενός στρατεύματος ελληνικού ήτον μία τυραννία διατί έκαμνε και τον αρχηγό και τον κριτή και τον φροντιστή και να του φεύγουν κάθε ημέρα και πάλιν να έρχονται, να βαστάει ένα στρατόπεδο με ψέματα, με κολακείες, με παραμύθια, να του λείπουν και ζωοτροφίες και πολεμοφόδια και να μην ακούν και να φωνάζει ο αρχηγός.

Ενώ εις την Ευρώπην ο αρχιστράτηγος διατάσσει τους στρατηγούς, οι στρατηγοί τους συνταγματάρχας, οι συνταγματάρχαι τους ταγματάρχας και ούτω καθ' εξής. Έκανε το σχέδιόν του και ξεμπερδευε. Να μου δώσει ο Βελιγκτών 40.000 στράτευμα το εδιοικούσα· αλλά αυτουνού να του δώσουν 500 Έλληνας δεν ημπορούσε ούτε μία ώρα να τους διοικήσει. Κάθε Έλληνας είχε τα καπρίτσια του και έπρεπε, για να κάμει κανείς δουλειά με αυτούς, άλλον να φοβερίζει, άλλον να κανακεύει, κατά τους ανθρώπους...

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ ΤΟΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗ Τ.Π. Ε. ΝΙΚΟ ΣΑΒΒΟΓΛΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΒΟΗΘΕΙΑ ΤΟΥ. ΔΑΣΚΑΛΟΣ ΚΑΙ ΜΑΘΗΤΕΣ ΤΟΥ ΣΤ 2

ΠΑΥΛΟΣ ΜΕΛΑΣ:

Έλληνας στρατιωτικός αξιωματικός του πυροβολικού και μακεδονομάχος. Γεννήθηκε στην Μασσαλία το 1870 αλλά η οικογένειά του εγκαταστάθηκε στην Αθήνα τέσσερα χρόνια αργότερα. Ήταν γιος του μεγαλέμπορου Μιχαήλ Μελά. Παντρεύτηκε την Ναταλία Δραγούμη,

κόρη του πολιτικού Στέφανου Δραγούμη. Φοίτησε στην Σχολή Ευελπίδων. Ήταν ένας από τους αξιωματικούς που το 1894 επέδραμαν στα γραφεία της εφημερίδας «Ακρόπολις» και λίγο

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΣΤ 2

Ο ΚΟΣΜΟΣ ΜΑΣ ΕΛΕΓΕ ΤΡΕΛΟΥΣ. Ημείς, αν δεν είμεθα τρελοί, δεν εγινόμεθα δάσκαλοι, διατί ηθέλαμεν συλλογιστεί πρώτον διά διορισμόν, τοποθέτησιν μας, μισθοδοσία μας, ανέληξιν μας, τας μετατάξεις μας, ηθέλαμεν λογαριάσει την δύναμιν την εδική μας, την κρατική δύναμιν. Τώρα όπου ενίναμε, όπου εμπήκαμε καλά –καλά εις τον πόλεμόν μας, αγωνιζόμεθα να κρατηθούμε εις τας θέσεις μας. Αν δεν ευτυχήσωμεν, ηθέλομεν τρώγει κατάρες, αναθέματα...

Η ευθύνη μιας τάξεως ελληνικής είναι μία τυραννία, διατί κάμνομεν και τον παιδαγωγό και τον γραφιά και τον υπάλληλο και να φτάνουν κάθε ημέρα αι εγκύκλιοι να μας τρομάζουν, να πηγαίνομε εις την αίθουσα με χτυποκάρδι, με αγωνία, να μας λείπουν και τα χρήματα και η σιγουριά και να μην νιώθουν οι αρμόδιοι και να φωνάζουν και οι γονείς.

Ενώ εις το δημόσιον ο διευθυντής διατάσσει τους προϊσταμένους, ο προϊστάμενος τους προσωπάρχας, ο προσωπάρχης τους υπαλλήλους και ούτω καθ' εξής. Έδινε την εντολήν του και ξεμπερδευε. Να με βάλει ο υπουργός στο γραφείο να γράφω τις άδειες θα τα καταφέρω· αλλά αυτουνού να του δώσουν μία τάξη, δεν ημπορούσε, ούτε μία ώρα να σταθεί σε αυτήν. Κάθε μαθητής είναι ιδιαίτερος και έπρεπε για να κάμει κανείς δουλειά με αυτούς, άλλον να φοβερίζει, άλλον να κανακεύει, κατά τους ανθρώπους... Μα εμείς στους μαθητές δίνουμε την ψυχή μας, τους ρίχνουμε στο φιλότιμο και κάνουμε δουλειά με αυτούς. Ίσως γιατί είμεθα πράγματι τρελοί....

ΠΑΡΑΛΛΗΛΗ ΓΡΑΦΗ

ΚΩΣΤΑΣ ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΣ -ΟΝΑΡΧΟΣ

αργότερα οργανώθηκαν στην Εθνική Εταιρεία, της οποίας ήταν δραστήριο μέλος. Συμμετείχε στον ελληνοτουρκικό πόλεμο του 1897. Σε συνεργασία με τον γυναικάδελφό του Ίωνα Δραγούμη αναμείχθηκε στις μακεδονικές υποθέσεις και στάθηκε από τους πρωτεργάτες του Μακεδονικού Αγώνα. Τον Μάρτιο του 1904 ήταν ένας από τους τέσσερις Έλληνες αξιωματικούς που στάλθηκαν από την ελληνική κυβέρνηση να πραγματοποιήσουν μια αναγνωριστική περιοδεία στην Δυτική Μακεδονία (οι άλλοι τρεις ήταν οι: Λοχαγοί Αλέξανδρος Κοντούλης και Αναστάσιος Παπούλας και ο Ανθυπολοχαγός Γεώργιος Κολοκοτώνης). Τα αποτελέσματα αυτής της περιοδείας ήταν αντικρουόμενα. Τον Ιούλιο του ίδιου έτους επισκέφθηκε ιδιωτικά την Κοζάνη και την Σιάτιστα. Τον Αύγουστο διορίστηκε αρχηγός των ελληνικών ομάδων στις περιοχές Καστοριάς και Μοναστηρίου και εισήλθε στην τουρκοκρατούμενη τότε Μακεδονία επί κεφαλής ένοπλου σώματος. Περιηγήθηκε σε χωριά

(συνέχεια από την σελίδα 1) της περιοχής δρώντας εναντίον των εξαρχικών βουλγαριζόντων. Στο χωριό Στάτιστα της Καστοριάς δεχτηκε επίθεση από απόσπασμα τουρκικού στρατού που παραπλανημένο από τον Βούλγαρο κομιτατζή Μήτηρο Βλάχο νόμιζε ότι επιτίθεται σε ομάδα Βουλγάρων. Πέθανε κάτω από αδιευκρίνιστες συνθήκες στις 13 Οκτωβρίου 1904. Το σώμα του ετάφη από Δεσπότη Καστοριάς Γερμανό Καραβαγγέλη. Στην Ελλάδα θεωρείται ηρωική μορφή και έχουν ονομαστεί προς τιμήν του το χωριό Μελάς (πρώην Στάτιστα) της Καστοριάς και ο Δήμος Παύλου Μελά στην Θεσσαλονίκη

ΓΙΩΡΓΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ

ΕΝΑΣ ΠΙΝΑΚΑΣ -ΜΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ

Ο πίνακας που βλέπετε πιο πάνω είναι έργο του Γάλλου ζωγράφου χαρακτή και περιηγητή Λουί Ντιπρέ και τον μελετήσαμε κατά την επίσκεψή μας στο Εθνικό Ιστορικό Μουσείο που στεγάζεται στο κτίριο της παλαιάς Βουλής, στην οδό Σταδίου, στην Αθήνα. Έχει τίτλο: «Ελληνικός γάμος στην Αθήνα». Οι γάμοι στην τουρκοκρατούμενη Αθήνα, όπως αυτός που παρουσιάζεται στον πίνακα, δεν έμοιαζαν σχεδόν καθόλου με τους σημερινούς. Οι νύφη στην εικόνα φοράει ένα μεγάλο σαν στέμμα καπέλο με χρυσές λεπτομέρειες και πολλά όμορφα λουλούδια. Η υπόλοιπη ενδυμασία είναι λευκή και παραδοσιακή. Η εικόνα μας δείχνει την χαλάρωση της νύφης μετά τον γάμο. Ένας άντρας κρατάει εμπρός της έναν καθρέφτη ώστε να μπορεί να βλέπει πώς είναι το πάνω μέρος του σώματός της. Αριστερά της στέκει μία γυναίκα ντυμένη με το τυπικό για την εποχή «καλό» ένδυμα, ενώ πλάι της στέκει το παιδί της που την αγκαλιάζει. Από την άλλη μεριά της νύφης βρίσκονται δυο γυναίκες που η μία από αυτές έχει καλύψει το πρόσωπό της με μια μαντίλα και το μόνο που της επιτρέπεται να κάνει είναι να βλέπει και να αναπνέει. Λογικά αυτή είναι μουσουλμάνη. Αν παρατηρήσει κανείς μπορεί πίσω από τις γυναίκες να διακρίνει δυο άντρες που ο ένας ξυρίζεται τον άλλον. Αυτός που τον ξυρίζουν είναι μάλλον ο γαμπρός, γιατί, όπως λέει κι η παροιμία: «Στο τέλος ξυρίζουν τον γαμπρό». Θα πρέπει πάντως να είναι πολύ τυχερός αν δεν τον κόψουν, όπως τον ξυρίζουν χωρίς σαπουνάδα. Δεν νομίζω πως θα μου άρεσε να ζω σε αυτήν την εποχή, αν κρίνω από αυτά που βλέπω. **ΚΙΚΗ ΣΚΑΛΤΣΙΩΤΗ**

ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΤΩΝ ΜΗΝΩΝ ΑΠΡΙΛΙΟΥ-ΜΑΪΟΥ

1 ΑΠΡΙΛΙΟΥ Πρωταπριλιά. Η μέρα που επιτρέπεται το αθώο, καλοπροαίρετο ψέμα. **10 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1826** Κυριακή των Βαΐων :Η Έξοδος του Μεσολογγίου. **21 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1967** Η επιβολή της τελευταίας Δικτατορίας στην Ελλάδα. Εφτά χρόνια στον γύψο. Στο τέλος της οι Τούρκοι καταλαμβάνουν την μισή Κύπρο. **1 ΜΑΪΟΥ 1886 ΣΙΚΑΓΟ** Απεργία εργατικών συνδικάτων με κύριο αίτημα το οκτάωρο **ΜΑΪΟΣ 1936 ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ** Αιματηρή καταστολή απεργίας καπνεργατών. Δώδεκα νεκροί, ανάμεσά τους ο εικοσιπεντάχρονος Τάσος Τούσης. Φωτογραφία με τον νεκρό πάνω σε μια ξύλινη πόρτα και την μάνα του να θρηνεί συγκινεί τον Γιάννη Ρίτσο που γράφει τον «Επιτάφιο». **1 ΜΑΪΟΥ 1944 ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗ** Οι Γερμανοί εκτελούν 200 Έλληνες ως αντίποινα για τον φόνο ενός Γερμανού στρατηγού και των τριών συνοδών του. **29 ΜΑΪΟΥ 1453** Η Πόλις εάλω

Ο ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΒΙΕΝΝΗΣ

Ο Ελληνισμός την Βιέννης ήταν πάρα πολύ σημαντικός τόσο για την χώρα μας, όσο, κυρίως, για τους ίδιους τους Έλληνες, ιδίως τον 18^ο και 19^ο αιώνα.

Τον 18^ο αι.

Η Μαρία Θηρεσία θέλοντας να βελτιώσει την οικονομία της χώρας της και να αναπτύξει το εμπόριο, προωθεί τις εμπορικές σχέσεις με την Οθωμανική Αυτοκρατορία: παραχωρεί αρχικά εμπορικά προνόμια και ατέλειες τελωνιακές σε εμπόρους εξ ανατολών. Έτσι Αρμένιοι, Εβραίοι και Έλληνες φτάνουν στα εδάφη της. Έπειτα έδωσε την αυστριακή στους Έλληνες, που όμως έχασαν έτσι τα προνόμια που απολάμβαναν ως ξένοι πολίτες. Γι' αυτόν τον λόγο ορισμένοι Έλληνες δήλωναν Οθωμανοί. Οι Γρηγόριος Κωνσταντάς και Δανιήλ Φιλιππίδης στο βιβλίο τους Νεωτερική Γεωγραφία που εκδόθηκε στην Βιέννη το 1791 σημειώνουν: «Εις την επικράτειαν της Αουστρίας είναι περισσότερες από ταις 80 χιλιάδαις φαμιλιαίς Τουρκομερίται». Η Βιέννη είναι τόπος έκδοσης σειράς ελληνικών εντύπων, όπως της «Εφημερίδος», με πρώτη έκδοση στις 31 Δεκεμβρίου 1790, όπως επίσης των βραχύβιων εντύπων: «Ειδήσεις διά τα ανατολικά μέρη», με πρώτη έκδοση τον Ιούλιο του 1811, από τον Ευφρόνιο Πόποβιτς και «Ελληνικός τηλεγράφος», με έτος πρώτης έκδοσης το 1813. Το 1811 εκδίδεται το πρώτο ελληνικό φιλολογικό περιοδικό, ο «Λόγιος Ερμής».

Τον 19^ο και 20^ο αι

Κατά την διάρκεια της ελληνικής επανάστασης η Βιέννη, και ιδιαίτερα η ελληνική γειτονιά, (Griechenviertel) απότελούν κέντρα της διασποράς. Ένα τελευταίο μεγάλο κύμα μεταναστών πήγε στην Αυστρία κατά την διάρκεια της δεκαετίας του 1950 και 1960, όταν το Γκκρατς με το πανεπιστήμιό του ήταν δημοφιλής προορισμός φοιτητών.

ΕΙΡΗΝΗ ΚΡΗΤΙΚΟΥ

Η ζωή του Διονυσίου Σολωμού δεν υπήρξε μακρά σε διάρκεια, ούτε πλούσια σε γεγονότα. Το έργο του επίσης δεν είναι μεγάλο σε έκταση και ορισμένα ποιήματά του έμειναν μισοτελειωμένα ή αποσπασματικά. Ο Διονύσιος Σολωμός γεννήθηκε το 1798 στην Ζάκυνθο και πέθανε το 1857 στην Κέρκυρα. Οι γονείς του δεν ήταν παντρεμένοι. Πατέρας του ήταν ο Νικόλαος Σολωμός και μητέρα του η Αγγελική Νίκη. Το 1808 πήγε στην Ιταλία, όπου έμεινε για 10 χρόνια. Τελείωσε το Λύκειο στην Κρεμόνα και πήρε πτυχίο Νομικής από το πανεπιστήμιο της Παβίας. Έχει γράψει ποιήματα και στα ιταλικά. Το 1818 επιστέφει στην Ζάκυνθο και το 1828 πηγαίνει στην Κέρκυρα, όπου υπάρχει μουσείο που ονομάζεται «Το Μουσείο του Σολωμού». Σε αυτό βρίσκεται προτομή του φιλοτεχνημένη από τον γλύπτη Αχιλλέα Απέργη. Το 1825 εκδόθηκε ο Ύμνος που έγραψε στο Μεσολόγγι. Το 1859 πέθανε η μητέρα του, Αγγελική Νίκη και το 1883 ο αδερφός του Δημήτριος Σολωμός, ο οποίος είχε εκλεγεί βουλευτής της 11^{ης} συνόδου από το 1957 στην Ζάκυνθο.

ΣΟΦΙΑ ΜΠΑΚΟΜΗΤΡΟΥ

ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ

Τα παιδιά συζητάνε και τα λουλούδια στο βάζο ευδιάζουν. Τα μάτια τους λάμπουν και ο ήλιος αγγίζει το παράθυρο. Το γέλιο τους ακούγεται ηχηρό κι ανθίζουν μυγδαλιές στην αυλή μας. Τα παιδιά δακρύζουν, χαϊδεύουν τον συμμαθητή τους που πικράθηκε και γίνεται ο κόσμος όλος μια πελώρια αγκαλιά **Κ.Σ. ΟΝΑΡΧΟΣ**

Στ 2 - 1ο Δημοτικό Σχολείο Αίγινας

Υπεύθυνος Ύλης: Κώστας Σταυρόπουλος

Αρχισυνταξία: Μαθητές/τριες του Στ2

ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΣΤΟ ΠΟΛΕΜΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ

Την Δευτέρα 15 Απριλίου τα δύο τμήματα της Στ τάξης επισκεφθήκαμε το Πολεμικό Μουσείο στην Αθήνα. Στον Πειραιά φτάσαμε με πλοίο από την Αίγινα και από εκεί με τουριστικό λεωφορείο πήγαμε στον προορισμό μας. Συμμετείχαμε σε ένα πρόγραμμα του Ελληνικού Παιδικού Μουσείου που λεγόταν : «Μικροί ιστορικοί». Μας ζητήθηκε να μελετήσουμε σε ομάδες των δύο ως τριών παιδιών διάφορα εκθέματα σχετικά με την Επανάσταση του 1821. Στην συνέχεια παρουσιάσαμε τις εργασίες μας στους συμμαθητές μας και φτιάξαμε το δικό μας Βιβλίο Ιστορίας. Ασχολούμενοι με το θέμα μας κάθε ομάδα και ακούγοντας τις παρουσιάσεις των υπόλοιπων παιδιών μάθαμε για τα όπλα των χρόνων της Επανάστασης, τις γλυπτές παραστάσεις των πολεμιστών, τις ενδυμασίες τους και τις τρισδιάστατες αναπαραστάσεις διαφόρων πολεμικών γεγονότων, όπως της μάχης στα Δερβενάκια και της πυρπόλησης της τουρκικής ναυαρχίδας από τον Κανάρη στο λιμάνι της Χίου. Όσα είδαμε ήταν πολύ όμορφα και είχαν ιδιαίτερη αξία, αλλά αυτά που με εντυπωσίασαν περισσότερο ήταν τα πλοία, τα όπλα και, κυρίως, οι ενδυμασίες των πολεμιστών. Πιστεύω πως αξίζει να ξαναπάμε για να δούμε όλες τις αίθουσες και όχι μόνον αυτές που αναφέρονται στην Επανάσταση. Επίσης ένιωσα περηφάνια για τους αγώνες των προγόνων μας. Σας προτείνω να επισκεφθείτε κι εσείς το Πολεμικό Μουσείο γιατί, αν είστε Έλληνες θα νιώσετε περήφανοι για την καταγωγή σας, κι αν είστε αλλοδαποί, θα αποκτήσετε γνώσεις για την Ελλάδα και τον ελληνικό λαό που θα σας κάνουν να αγαπήσετε τον τόπο και τους ανθρώπους του ακόμα περισσότερο.

ΚΙΚΗ ΣΚΑΛΤΣΙΩΤΗ

ΑΓΙΟΣ ΚΟΣΜΑΣ Ο ΑΙΤΩΛΟΣ

Ο Άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός (1714- 24 Αυγούστου 1779) γνωστός και ως Πατροκοσμάς ήταν Έλληνα ορθόδοξος μοναχός. Το κατά κόσμον όνομά του ήταν Κώνστας ενώ το επώνυμό του παραμένει άγνωστο μέχρι και σήμερα. Το 1961 ανακηρύχθηκε άγιος της Ορθόδοξης εκκλησίας και η μνήμη του εορτάζεται στις 245 Αυγούστου. Η δράση του συνδέεται με τον παλιότερο Θρησκευτικό ουμανισμό. Γεννήθηκε στην Αιτωλία και, όπως αναφέρει ο ίδιος

αόριστα, «Η Πατρίδα μου είναι η Ελλάδα από το Απόκουρον . Κατά τον βιογράφο και σύγχρονό του Νικόδημο Αγιορείτη γεννήθηκε στο χωριό Μέγα Δέντρο Απόκουρου , κοντά στο Θέρμο , ενώ κάποιοι μελετητές θεωρούν πιθανό το γειτονικό χωριό Ταξιάρχη. Ο πιθανός χρόνος γέννησής του είναι το 1714 διότι ο Νικόδημος ο Αγιορείτης αναφέρει πως πέθανε σε ηλικία 65 ετών. Οι Παπακυριακού και Κώνστας τοποθετούν την γέννησή του ανάμεσα στα έτη 1700-1707. Πιστεύεται από χριστιανούς ότι διέθετε προφητικές και θαυματουργικές ικανότητες.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ

ΝΙΚΟΣ ΚΟΥΤΣΟΥΡΑΚΗΣ

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

Η Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης είναι μια πόλη που ορίζεται από την Ε.Ε. για περίοδο ενός χρόνου στην διάρκεια του οποίου της δίνεται η ευκαιρία να επιδείξει την πολιτιστική της ζωή και ανάπτυξη. Αρκετές ευρωπαϊκές πόλεις έχουν χρησιμοποιήσει την χρονιά της ανάδειξής τους ως Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης για να μεταμορφώσουν ολοκληρωτικά την πολιτιστική τους βάση και κατ' επέκταση την εικόνα τους στον διεθνή χώρο. Η έννοια της ευρωπαϊκής πολιτιστικής πόλης δημιουργήθηκε ως ένας τρόπος αλληλοπροσέγγισης των Ευρωπαίων κατοίκων και ξεκίνησε στις 13 Ιουνίου 1985 από το συμβούλιο υπουργών με πρωτοβουλία της Ελληνίδας Υπουργού Πολιτισμού Μελίνας Μερκούρη. Από τότε η πρωτοβουλία έχει καταστεί έχει καταστεί όλο και περισσότερο επιτυχής μεταξύ των Ευρωπαίων κατοίκων και έχει αποκτήσει έναν αυξανόμενο πολιτιστικό και κοινωνικοοικονομικό αντίκτυπο με τους πολυάριθμους επισκέπτες που έχει προσελκύσει. Πρώτη Πολιτιστική πρωτεύουσα της Ευρώπης ανακηρύχθηκε η Αθήνα το 1985, ενώ άλλες ελληνικές πόλεις με την σειρά που επελέγησαν ήταν η Θεσσαλονίκη το 1997 και η Πάτρα το 2006.

ΜΑΡΙΑ ΜΑΡΙΝΗ, ΝΕΚΤΑΡΙΑ ΣΤΑΘΑΚΗ,

ΟΡΦΕΑΣ ΣΤΕΡΙΟΥΛΑΣ

ΑΠΟ ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΠΟΥ ΔΙΑΒΑΣΑ:

ΚΑΤΣΑΝΤΩΝΗΣ

Ο Γιάννης Φραγκίστας, ένα από τα πρωτοπαλίκαρα και γραμματικός του Κατσαντώνη, αφηγείται την ζωή του καπετάνιου του, στον δικό του γιο, Επαμεινώνδα. Του αναφέρει την γνωριμία του Κατσαντώνη με τον Καποδίστρια, που έγινε το 1807 στην Λευκάδα. Μαθαίνουμε την ζωή του από τότε που, μετά τον φόνο κάποιου Τούρκου που τον πρόσβαλε ακολουθεί το παιδικό του όνειρο και βγαίνει κλέφτης στα βουνά, παρ' όλες τις προσπάθειες της μητέρας του να τον κρατήσει κοντά της, γεγονός που του έδωσε το προσωνύμιο «Κατσαντώνης» .

ΜΑΡΙΑ ΠΙΤΣΙΛΟΥ

ΕΠΙΔΑΥΡΟΣ

Η μικρή πεδιάδα του σημερινού δήμου Αρχαίας Επιδαύρου είναι από τις πιο γραφικές της Αργολίδας και ταυτίζεται με την αρχαία πόλη της Επιδαύρου. Το πιο διάσημο και καλοδιατηρημένο αρχαίο θέατρο στην Ελλάδα είναι αυτό της Επιδαύρου. Η θαυμάσια ακουστική του είναι αποτέλεσμα παραγόντων όπως: της ησυχίας του τοπίου μακριά από κάθε θόρυβο, ή

της φοράς των ανέμων που κινούνται από την ορχήστρα προς τους θεατές. Ο χώρος των θεατών περιλαμβάνει τριάντα τέσσερις σειρές καθισμάτων χωρισμένες σε δώδεκα κερκίδες με δεκατρείς σκάλες που ξεκινούν από τις γωνίες ενός εικοσάγωνου εγγεγραμμένου στον κύκλο της ορχήστρας. Οι οχτώ κεντρικές κερκίδες είναι χαραγμένες από το κέντρο της ορχήστρας, ενώ οι άλλες δύο αριστερά και δεξιά είναι χαραγμένες με διαφορετικά κέντρα και σχηματίζουν ένα τρίγωνο.

ΑΡΧΑΙΟ ΘΕΑΤΡΟ ΕΠΙΔΑΥΡΟΥ

ΕΜΜΑΝΟΥΕΛΑ ΧΑΤΖΗΓΙΩΡΓΑΚΗ

Η ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΗ ΦΩΚΙΑ

Η Μεσογειακή Φώκια *Monachus monachus* είναι το σπανιότερο είδος φώκιας και ένα από τα έξι περισσότερο απειλούμενα με εξαφάνιση θηλαστικά στον πλανήτη. Είναι ένα από τα τρία είδη τα οποία συμπεριλαμβάνει το γένος των φωκών μοναχών. Τα άλλα δύο είναι η φώκια μοναχός της Χαβάης και η φώκια μοναχός της Καραϊβικής. Από τα δεκαοχτώ είδη φωκών που υπάρχουν σήμερα στον κόσμο οι φώκιες μοναχοί είναι αυτές που ζουν σε θερμότερες περιοχές του πλανήτη. Δυστυχώς και τα τρία αυτά είδη αντιμετωπίζουν δραματικά προβλήματα επιβίωσης. Κοινός παρονομαστής των προβλημάτων ο άνθρωπος, ο οποίος, άλλοτε ως άπληστος θηρευτής και άλλοτε ως απερίσκεπτος διαχειριστής του περιβάλλοντος «κατάφερε» να εξαφανίσει τις φώκιες της Καραϊβικής και να φέρει στα πρόθυρα του αφανισμού τους πληθυσμούς των δύο άλλων ειδών.

ΤΣΕΛΕΣΤΙΑ ΧΑΪΝΤΑΡΙ

ΚΑΣΤΕΛΟΡΙΖΟ

Στο ανατολικό άκρο της Ελλάδος, σε απόσταση μιας ανάσας από τα τουρκικά παράλια της Μ. Ασίας βρίσκεται το μικρό αλλά διάσημο Καστελόριζο. Το ακριτικό νησί, τόσο κατά την αρχαιότητα όσο και κατά τους βυζαντινούς χρόνους λεγόταν Μεγίστη, καθώς είναι το

(συνέχεια από την σελίδα 4) μεγαλύτερο από μια συστάδα 14 μικρών νησίδων. Η σύγχρονη ονομασία του οφείλεται στο ενετικό κάστρο που δεσπόζει πάνω στον Κόκκινο Βράχο και αποτελεί παράφραση του ιταλικού Καστέλο Ρόσο. Στην πραγματικότητα το Καστελόριζο είναι ένα μικρό νησάκι με επιφάνεια μόλις 9 τετραγωνικών χιλιομέτρων. Άνυδρο και βραχώδες μοιάζει με βράχο που αναδύεται από την θάλασσα. Εδώ δεν θα βρείτε αμμουδιές ή βοτσαλωτές παραλίες, μόνο βράχους που προσφέρονται για βουτιές στα βαθιά, καταγάλανα νερά. Ο μικρός αυτός τόπος έχει πλούσια ιστορική διαδρομή, που ξεκινάει ήδη από την νεολιθική εποχή και σε μεγάλο βαθμό είναι παράλληλη με αυτή των υπολοίπων Δωδεκανήσων. Ένα πλήθος ανασκαφικών ευρημάτων και κάποια μνημεία αποκαλύπτουν πτυχές της τοπικής ιστορίας. Στα νεότερα χρόνια το νησί γνώρισε μεγάλη οικονομική ακμή κατά τις πρώτες δεκαετίες του 20^{ου} αι., χάρις στην ναυτιλία και το εμπόριο. Η Χώρα του νησιού που αγκαλιάζει το φυσικό λιμάνι, διατηρεί την ατμόσφαιρα εκείνης της εποχής. Μικρά χρωματιστά νεοκλασικά κτίρια που χαρακτηρίζονται από μια κομψή λιτότητα ορίζουν ένα νοητευτικό σύνολο που προστατεύεται ως διατηρητέος οικισμός.

ΑΠΟΨΗ ΤΟΥ ΚΑΣΤΕΛΟΡΙΖΟΥ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΧΡΥΣΟΧΟΥ

ΚΑΝΔΑΝΟΣ ΧΑΝΙΩΝ

Η Κάντανος (Κάνδανος) είναι η ιστορική έδρα του Δήμου Κανδάνου-Σελίνου, τέως πρωτεύουσα της επαρχίας Σελίνου του νομού Χανίων και τέως έδρα του Δήμου Κανδάνου. Είναι χτισμένη στο κέντρο της επαρχίας Σελίνου, σε ένα λεκανοπέδιο, σε απόσταση 56 χμ. από τα Χανιά. Είναι κυρίως αγροτική και κτηνοτροφική περιοχή με κυριότερο προϊόν το ελαιόλαδο. Πολλά από τα ελαιόδεντρα της περιοχής είναι αιωνόβια και μεγάλου μεγέθους. Το όνομά της προέρχεται από το αρχαίο «Κάντανια» που σημαίνει «Πόλη της Νίκης». Ορισμένοι ισχυρίζονται ότι προέρχε-

ται από το «Κάντορες» που σημαίνει «οι κρατούντες». Στα πρωτοχριστιανικά χρόνια ήταν έδρα Επισκοπής. Από την Κάνδανο ξεκίνησε η επανάσταση του 1866 στην Κρήτη. Στα χρόνια της τουρκοκρατίας ήταν έδρα Τούρκου διοικητή. Κατά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο καταστράφηκε από τους Γερμανούς σε αντίποινα για την ένοπλη αντίσταση που έδειξαν οι κάτοικοι με την βοήθεια και των κατοίκων των γειτονικών χωριών στα Φλώρια και στο Φαράγγι πριν το χωριό.

ΕΝΑ ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΠΟΥ ΔΙΑΒΑΣΑ : Η ΕΞΕΓΕΡΣΗ ΤΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ

Θεατρικό του Κώστα Σταυρόπουλου. Πράξεις τέσσερις. Ο Μουστοξύδης, ο Γεννάδιος και ο Βενθύλος συζητούν με τον Καποδίστρια για την εκπαίδευση των Ελληνοπαίδων. Οι Εμμανουήλ, Πριμηκύριος, Μονόπωλις διαβάζουν το φύλλο της εφημερίδος που δημοσιεύει την είδηση για το «Κεντρικόν Σχολείον» και συζητούν για αυτό το θέμα. Ο Καποδίστριας ενημερώνεται από αναφορές του αστυνομικού Φωτόπουλου και του Ανδρέα Μουστοξύδη για τα σχετικά με την ζωή και διαγωγή των φοιτητών του «Κεντρικού Σχολείου» και την στάση που δημιουργήθηκε σε αυτό, ενώ ο Μουστοξύδης συντάσσει αναφορά για να αναγγείλει το τέλος της αταξίας εις το Κεντρικόν εν Αιγινή Σχολείον και οι μαθητές υπογράφουν έγγραφο «Μετανοητικόν» της πάξης τους, πλην επτά πρωταιτίων που αποβάλλονται από το ίδρυμα. Έτσι τελειώνει η πρώτη φοιτητική απεργία στην νεότερη Ελλάδα.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΤΖΙΤΖΗΣ

Η ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΜΑΣ

Φέτος το τμήμα μας, δηλαδή το Στ 2 του Α΄ Δημοτικού Σχολείου Αίγινας, εξέδωσε μια σχολική εφημερίδα με τίτλο: «Τα μάτια των παιδιών». Από τον Σεπτέμβριο ως τον Μάρτιο εκδίδαμε ένα τετρασέλιδο φύλλο, ενώ η τελευταία εργασία μας, το φύλλο Απριλίου-Μαΐου, επειδή αναφέρεται σε δύο μήνες, έχει και περισσότερες από τέσσερις σελίδες. Τα θέματα που μας απασχόλησαν όλο αυτό το διάστημα ήταν πολλά και ποικίλα. Από σημαντικά πρόσωπα σαν τον Σεφέρη και τον Αϊνστάιν, τόπους όπως το αρχαίο Δίον, κτίρια, λ.χ. το ορφανοτροφείο της Αίγινας κ. ά. Μας άρεσε πάρα πολύ η συνεργασία που είχαμε για την δημιουργία της εφημερίδας. Ο κύριος μας έδινε κάθε φορά κάποιο θέμα, το διαμορφώναμε στο σπίτι του ο καθένας είτε μόνοι μας είτε σε ομάδες, του δίναμε τα γραπτά μας και ο δάσκαλος τα δακτυλογραφούσε, τα εκτύπωνε και μας τα μοίραζε. Έτσι βλέπαμε την δουλειά μας και μαθαίναμε και ό,τι είχαν κάνει οι άλλοι συμμαθητές μας. Στο τέλος αποφασίσαμε να ανατήσουμε την εργασία αυτή στο σχολείο για να την δείτε κι εσείς.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΑΡΜΑΡΙΝΟΣ-ΜΑΝΩΛΗΣ
ΦΡΑΓΚΟΥΛΗΣ

ΤΑ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΘΕΑΤΡΑ

Το αρχαίο ελληνικό θέατρο ως αρχιτεκτόνημα είναι μια υπαίθρια αμφιθεατρική κατάσκηκη κυκλικής κάτοψης γύρω από μια κυκλική πλατεία. Χρησίμευε για θρησκευτικές τελετουργίες, αγώνες μουσικής και ποίησης, θεατρικές παραστάσεις, συνελεύσεις του δήμου ή της βουλής, της πόλης –κράτους, ακόμα και ως αγορά. Θέατρα υπήρχαν σε κάθε πόλη και σε κάθε ιερό κάποιου μεγέθους. Θέατρα γνωρίζουμε στη Λάρισα, στο Δίον, στο οχυρό του Ραμνούντα στην Αττική, στην Βεργίνα, στην Δωδώνη, στην Σαμοθράκη, στην Αμφίπολη, στην Επίδαυρο και αλλού στην Ελλάδα, ενώ υπάρχουν σε περιοχές της Βορείου Αφρικής, την Μέση Ανατολής, της Ευρώπης και της Μικράς Ασίας, όπου βρίσκεται και ο μεγαλύτερος αριθμός αυτών, περισσότερα και από όσα υπάρχουν στην σημερινή Ελλάδα, άσχετα αν οι Τούρκοι καρπώνονται σήμερα τα χρήματα που αφήνουν οι επισκέπτες τους χωρίς να αναφέρουν ποιος λαός τα δημιούργησε και από ποιον λαό τα κατέλαβαν οι σημερινοί «ιδιοκτήτες» τους.

ΕΙΡΗΝΗ ΚΡΗΤΙΚΟΥ

ΤΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ

Το ποδόσφαιρο είναι ομαδικό άθλημα που παίζεται ανάμεσα σε δύο ομάδες των 11 παικτών που κλωτσούν μία σφαίρα. Ο αγώνας διεξάγεται σε ένα ορθογώνιο γήπεδο με φυσικό ή τεχνητό χλοοτάπητα πράσινου χρώματος και από ένα μεταλλικό πλαίσιο στο μέσο καθεμιάς από τις στενές πλευρές

Του ορθογωνίου, το «τέρμα». Σκοπός κάθε ομάδας είναι να οδηγήσει την σφαίρα ή μπάλα, μέσα στο αντίπαλο τέρμα, δηλαδή να «βάλει γκολ», ή αλλιώς να επιτύχει τέρμα εις βάρος των αντιπάλων παικτών. Η λέξη γκολ προέρχεται από την αγγλική λέξη goal που σημαίνει σκοπός. Αν τα καταφέρει, τότε «σκοράρει», όπως λέγεται στην γλώσσα του ποδοσφαίρου. Οι παίκτες χειρίζονται την μπάλα κυρίως με τα πόδια, αλλά και με τον κοπό, ή το κεφάλι. Η ομάδα που θα επιτύχει τα περισσότερα τέρματα ως το τέλος του παιχνιδιού που διαρκεί συνολικά μιάμιση ώρα χωρισμένη σε δύο ημίχρονα των 45 λεπτών κερδίζει τον αγώνα. Αν στο τέλος του παιχνιδιού που ορίζεται από τον άρχοντα του αγώνα, δηλαδή τον διαιτητή, καμία ομάδα δεν έχει επιτύχει περισσότερα τέρματα από την αντίπαλή της, τότε το παιχνίδι λήγει ισόπαλο. Το ποδόσφαιρο είναι το λαοφιλέστερο άθλημα στον κόσμο, υπάρχουν ομάδες που αγωνίζονται μεταξύ τους σε πάρα πολλά κράτη του κόσμου, ενώ διεξάγεται κάθε τέσσερα χρόνια το παγκόσμιο κύπελλο ποδοσφαίρου με εθνικές ομάδες και από τις πέντε ηπείρους της γης.

ΜΑΝΩΛΗΣ ΦΡΑΓΚΟΥΛΗΣ

ΕΛΛΗΝΕΣ ΓΕΛΟΙΟΓΡΑΦΟΙ

Σε ένα τεύχος του περιοδικού «Επτά Ημέρες» της εφημερίδας «Καθημερινή», ανακάλυψα ένα αφιέρωμα στους Έλληνες γελοιογράφους, αυτούς που με το πένακι και την φαντασία τους σχολίαζαν καθημερινά τα γεγονότα που συνέβαιναν στην πατρίδα μας. Κράτησα και σας αναφέρω μόνον τα ονόματα κάποιων από αυτούς που χάρισαν το γέλιο, μα και έδωσαν αφορμή για προβληματισμό σε όσους επέλεγαν ή επιλέγουν τα έντυπα για την ενημέρωσή τους. Πρόκειται για τον βετεράνο Βασίλη Χριστοδούλου που μας άφησε το 2010, τον Γιάννη Ιωάννου, που σήμερα είναι 75 ετών και έχει βγει στην σύνταξη, τον Γιάννη Καλαϊτζή που απεβίωσε το 2016, τον Μιχάλη Κουντούρη, που ζει και εργάζεται ως σήμερα, όπως και ο Ηλίας Μακρής, ο Πάνος Μαραγκός, η Έφη Ξένου, ο Ανδρέας Πετρουλάκης, ο Σπύρος Ορνεράκης ή ο Γιάννης Λογοθέτης (Λογό) και τρεις πρωτομάστορες του είδους, οι: Φωκίων Δημητριάδης που πέθανε το 1977, Αρχέλαος (Αντώναρως) (απεβίωσε το 1998) και Μέντης Μποσταντζόγλου ή Μποστ που έφυγε από κοντά μας το 1995. Πιστεύω πως έστω και τα ονόματά τους αξίζει να τα γνωρίσουμε εμείς, τα παιδιά του 21^{ου} αι.

ΕΛΠΙΔΑ ΣΤΑΓΑΚΗ

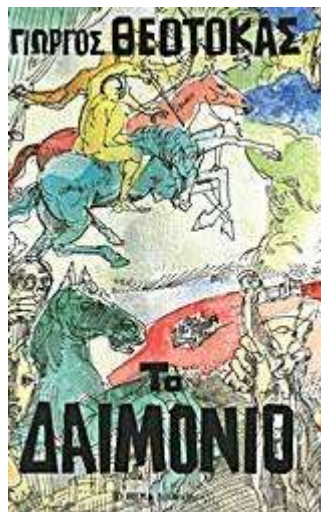
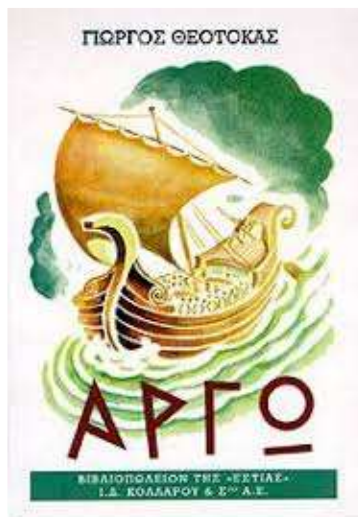
ΓΙΑΤΙ ΑΓΑΠΩ ΤΗΝ ΙΣΤΙΟΠΛΟΪΑ

Η Ιστιοπλοΐα είναι ένα πολύ ωραίο άθλημα γιατί δίνει την ευκαιρία να γνωρίσει κανείς πάρα πολλούς νέους φίλους, και από την Ελλάδα και από άλλες χώρες. Για να γίνει κανείς ένας καλός ιστιοπλόος πρέπει να μην φοβάται τον πολύ αέρα, να είναι δυνατός, γιατί με ισχυρό άνεμο πρέπει να μπορεί να μαζεύει το πανί, να είναι ανθεκτικός και να μην κουράζεται εύκολα, επειδή όταν προπονείται με έντονες καιρικές συνθήκες καμιά φορά χρειάζεται να κρεμείται από τους ιμάντες του σκάφους. Οι χαρές όμως που προσφέρει η ιστιοπλοΐα, όπως η επαφή με την θάλασσα και η ικανοποίηση που νιώθει κάποιος, όταν τελειώνει νικηφόρα έναν αγώνα, με κάνουν να αψηφώ κάθε κόπο και να ασχολούμαι με όλη μου την καρδιά με αυτήν. Ελάτε να δοκιμάσετε κι εσείς και θα με καταλάβετε. **ΜΙΜΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ**

Κάπου εδώ «**Τα μάτια των Παιδιών**» κλείνουν. Ήρθε καιρός τα παιδιά να γείρουν τα βλέφαρα και να ξεκουραστούν, πριν ξεκινήσει το μεγάλο ταξίδι τους στο Γυμνάσιο. Τους εύχομαι υγεία, πρόοδο και κάθε επιτυχία στα όνειρά τους. Γιατί, όπως λέει ο ποιητής: «Είναι τα βλέφαρά μου διάφανες αυλαίες. Όταν τ' ανοίγω, βλέπω εμπρός μου ό,τι κι αν τύχει. Όταν τα κλείνω, βλέπω εμπρός μου ό,τι ποθώ.»

Ο δάσκαλός τους Κ. Σ.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΘΕΟΤΟΚΑΣ

Ο Γιώργος Θεοτοκάς γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη στις 27 Αυγούστου το 1906. Φοίτησε στη Σχολή Ζαμαρία την περίοδο 1911-1913 και κατόπιν στο Εθνικόν Ελληνογαλλικόν Λύκειον, όπου και παρέμεινε μέχρι το 1922. Μετά τη Μικρασιατική καταστροφή το 1922, η οικογένεια Θεοτοκά εγκαταστάθηκε στην Αθήνα. Στην πρωτεύουσα ο Θεοτοκάς φοίτησε στη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών, εγγραφόμενος σε αυτήν το 1922 από την οποία αποφοίτησε στις 26 Νοεμβρίου 1926. Τον Ιανουάριο του 1927 αναχώρησε για το Παρίσι με σκοπό την πραγματοποίηση *ελεύθερων σπουδών* στα αντικείμενα της νομικής, της ιστορίας και της φιλοσοφίας. Το 1928 μετακομίζει από το Παρίσι στο Λονδίνο όπου μελετά το αγγλικό δίκαιο, την αγγλική φιλολογία και παρακολουθεί μαθήματα ιστορίας και πολιτισμού. Επέστρεψε λίγο αργότερα, το φθινόπωρο του 1929, στην Αθήνα και εργάστηκε ως δικηγόρος. Παράλληλα, δραστηριοποιήθηκε έντονα στον πνευματικό χώρο: Το 1929 εξέδωσε το δοκίμιό του «*Ελεύθερο Πνεύμα*», που εκ των υστέρων χαρακτηρίστηκε ως «μανιφέστο» της Γενιάς του '30» και συνεργαζόταν με λογοτεχνικά περιοδικά, ενώ το 1933 κυκλοφόρησε το πρώτο λογοτεχνικό του έργο, το πρώτο μέρος του μυθιστορήματος *Αργώ*.

Η Ακαδημία Αθηνών τον βράβευσε με το «Βραβείο πεζογραφίας» το 1939 για το μυθιστόρημά του «*Το Δαιμόνιο*». Το έργο του διακόπηκε όμως προσωρινά λόγω του ελληνοϊταλικού πολέμου του 1940: στις 22 Νοεμβρίου 1940 παρουσιάζεται εθελοντής στο Γουδί αλλά του αρνούνται την κατάταξη. Στις 3 Δεκεμβρίου του 1940 κατατάχθηκε στο Έμπεδο και στις 17 Ιανουαρίου 1941 αποστρατεύεται. Τον Φεβρουάριο του 1941 κατατάσσεται εκ νέου στον 12ο λόχο του ΓΕΑ, όπου θα εκπαιδευόταν στους όλμους. Τον Οκτώβριο του 1944 συναντά τον Γεώργιο Παπανδρέου ο οποίος του ζητάει να αναλάβει όποια δημόσια θέση επιθυμούσε. Αν και τελικά δεν ανέλαβε ο Θεοτοκάς συνέταξε *Υπόμνημα για την κατάσταση των πνευμάτων στην Αθήνα το Φθινόπωρο του 1944*. Στις 10 Μαΐου 1948 παντρεύεται την βυζαντινολόγο Ναυσικά Στεργίου στη Θεσσαλονίκη.

Διετέλεσε διευθυντής του Εθνικού Θεάτρου τις περιόδους: 16 Φεβρουαρίου 1945-10 Μαΐου 1946 (αποπεμφθείς από την κυβέρνηση Τσαλδάρη, και 1952-1953. Ο Γεώργιος Θεοτοκάς ασχολήθηκε και με την πολιτική: υπήρξε υποψήφιος βουλευτής του Νομού Χίου το 1955, αλλά απέτυχε να εξασφαλίσει την εκλογή του. Στις εκλογές του Μαΐου 1958 προσέφερε αυτήν την φορά τη δημόσια υποστήριξή του στο Κόμμα των Φιλελευθέρων, χωρίς να θέσει εκ νέου υποψηφιότητα. Από τον Αύγουστο του 1952 έως τις αρχές Φεβρουαρίου 1953 ταξιδεύει στις ΗΠΑ. Αφορμή του ταξιδιού του ήταν πρόσκληση του State Department, το οποίο μέσω του προγράμματος μορφωτικών ανταλλαγών Smith-Mundt, στόχευε στην βελτίωση της εικόνας των ΗΠΑ μέσα στο πλαίσιο του Ψυχρού Πολέμου. Η επιλογή του είχε να κάνει και με την ιδιότητά του ως διευθυντή του Εθνικού Θεάτρου. Το 1960 επισκέπτεται την Αίγυπτο, το Όρος Σινά και το Άγιον Όρος. Το 1961 ταξίδεψε στο Λίβανο και τη Συρία, το 1962 τη Ρουμανία, τη Σοβιετική Ένωση και την Περσία. Τον Δεκέμβριο του 1962 επισκέπτεται την ΕΣΣΔ ως μέλος μιας ομάδας ελλήνων διανοουμένων, οι οποίοι είχαν προσκληθεί στο πλαίσιο της ψυχροπολεμικής προπαγάνδας: επισκέφθηκε την Οδυσσό, τη Μόσχα και το Λένινγκραντ. Τον Σεπτέμβριο του 1963 συμμετείχε μαζί με τον Ευάγγελο Παπανούτσο στην Υποεπιτροπή Παιδείας της Ενώσεως Κέντρου, η οποία συνέταξε ένα πλήρες σχέδιο για το εκπαιδευτικό σύστημα σε περίπτωση που η Ένωση Κέντρου ανελάμβανε την εξουσία. Το 1964 διορίστηκε πρόεδρος του Δ.Σ. του Κρατικού Θεάτρου Βορείου Ελλάδος. Το 1965 επισκέπτεται τη Βουλγαρία Η σύζυγός του Ναυσικά Στεργίου πέθανε τον Ιούλιο του 1959 μετά από νόσο που της είχε διαγνωσθεί από τα τέλη του 1956. Το 1966 ξαναπαντρεύτηκε, αυτή τη φορά την Κοραλία Ανδρειάδη. Πέθανε στις 30 Οκτωβρίου του 1966 στην Αθήνα, σε ηλικία 61 χρόνων, από καρκίνο στο συκώτι, ο οποίος δεν είχε διαγνωσθεί έγκαιρα.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΑΖΑΡΟΥ